

บทที่ 1

ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล

(Introduction to Digital Government)

1.1 วิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงสู่บริบทของรัฐบาลดิจิทัล

(The Global Changing Evolution to Digital Government Context)

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการดำเนินวิถีชีวิตและการทำงานของผู้คนจำนวนมากในโลกส่งผลให้เกิดการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างสะดวก รวดเร็ว กว้างขวาง และขยายครอบคลุมไปทั่วโลก ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นแรงกดดันที่เข้มข้นให้หน่วยงานภาครัฐที่จัดบริการสาธารณะ ต้องปรับรูปแบบการบริการให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการดำเนินวิถีชีวิตและการทำงานของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐบาลดิจิทัล (digital government) เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งสร้างองค์กรภาครัฐไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (innovative organization) โดยเน้นการปรับเปลี่ยนกระบวนการ (digital innovation process) ในการดำเนินธุรกรรมในทุกมิติ (digital transformation) ของภาครัฐด้วยดิจิทัล (digital) ส่งผลให้การบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วย

การเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการดำเนินธุรกรรมของภาครัฐด้วยดิจิทัลมุ่งเน้นให้เกิดการนำส่งการบริการที่ดีและมีคุณภาพสู่ประชาชนบนฐานของการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภายใน และบุคลากรทุกคน อีกทั้ง มีการเปิดและใช้ข้อมูลภาครัฐร่วมกันเพื่อส่งเสริมในเกิดนวัตกรรมทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็เปลี่ยนแปลงบทบาทของภาคประชาชนผู้รับบริการ จากเป็นผู้รับบริการไปสู่การเป็นผู้ร่วมผลิตสารสนเทศและการบริการภาครัฐเช่นกัน (Rodrigo Sandoval – Almazan et al: 2017)

ดังนั้น การบูรณาการสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารของภาครัฐเป็นโอกาสและผลประโยชน์ที่ภาครัฐจะได้รับเท่าๆกับความท้าทายที่ภาครัฐจะต้องเผชิญตั้งแต่ด้านการจัดการเอกสารและความสามารถในการทำงานร่วมกันของข้อมูลที่มีความแตกต่างกันไปสู่ความท้าทายในการสื่อสารรูปแบบใหม่ในสื่อออนไลน์ และช่องทางสื่อสารดิจิทัลที่มีความสะดวกและรวดเร็ว

1.2 ความเป็นมาของรัฐบาลดิจิทัล

(Digital Government Background)

รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เกิดขึ้นและเริ่มต้นดำเนินการที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2554 สมัยที่นายบารัค โอบามา เป็นประธานาธิบดี มีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (United State, White House Office:2012)

- 1) เพื่อให้ประชาชนและพนักงานทำงานได้มากขึ้นเพื่อเข้าถึงสารสนเทศและบริการของภาครัฐมีคุณภาพสูงในทุกที่ ทุกเวลา และอุปกรณ์ใดก็ได้
- 2) เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าภาครัฐปรับตัวให้เข้ากับโลกดิจิทัลสมัยใหม่ รัฐบาลจึงคว้าโอกาสในการจัดหาและบริหารจัดการช่องทางต่างๆ อุปกรณ์แอฟพลิเคชั่นและข้อมูลในรูปแบบอัจฉริยะ รวมถึง ปลอดภัยและสามารถจ่ายได้
- 3) เพื่อปลดปล่อยพลังของข้อมูลภาครัฐเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทั่วประเทศและปรับปรุงคุณภาพของการบริการประชาชน

การปลดปล่อยของข้อมูลภาครัฐของสหรัฐอเมริกากลายเป็นกระแสรัฐบาลเปิดกันทั่วโลก (open government) ส่งผลให้มีการเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐง่าย สะดวกสบาย และมีการนำข้อมูลไปใช้ต่อยอดในการสร้างนวัตกรรมอย่างมาก องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (*Organization for Economic Co-operation and Development: OECD*) ในฐานะองค์กรที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิรูปและพัฒนาประเทศรอบด้านทั้งกับประเทศที่เป็นสมาชิกและไม่ใช่มชิกเห็นว่าวิธีการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของโลก “รัฐบาลดิจิทัล” จึงสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปด้านดิจิทัลในประเทศต่างๆทั่วโลก

หน่วยงานระดับชาติหลายองค์กร เช่น องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ธนาคารโลก (World Bank) เป็นต้น ได้มีการจัดทำกรอบคิดที่เหมาะสมของการพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งกรอบดังกล่าวนี้เป็นแนวทางที่รัฐบาลแต่ละประเทศสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดทำนโยบายและโครงการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศนั้นๆได้ ซึ่งแบ่งระดับการพัฒนาออกเป็น 5 ระดับ สรุปได้ ดังนี้ (สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม: 2560)

1) ระดับ 1: E-Government

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เป็นจุดเริ่มของการไปสู่รัฐบาลดิจิทัล ในระดับนี้ ภาครัฐมีการให้บริการผ่านเว็บไซต์ต่างๆของหน่วยงาน แต่เป็นเพียงการบริการเฉพาะด้านหรือบางส่วนเท่านั้น และในบางหน่วยงานอาจร่วมมือกันเพื่อรวมศูนย์บริการอิเล็กทรอนิกส์เข้าไว้จุดเดียวกัน

2) ระดับ 2: Open Government

เป็นขั้นตอนของการขับเคลื่อนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลมากขึ้น ในขั้นตอนนี้หน่วยงานภาครัฐจะเพิ่มอัตราการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ และหากเป็นข้อมูลบนเอกสารก็จะต้องทำให้กลายเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเริ่มดำเนินการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ (open public data)

3) ระดับ 3: Data - Centric Government

เป็นขั้นของการยกระดับการให้บริการการทำงานของภาครัฐ การพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในขั้นนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างเว็บไซต์หรือระบบการให้บริการและตอบสนองประชาชนผู้รับบริการหรือหน่วยงานด้วยกันเองในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เปิดเผย โดยแต่ละหน่วยงานภาครัฐจะให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลขององค์กร

4) ระดับ 4: Full Digital Government

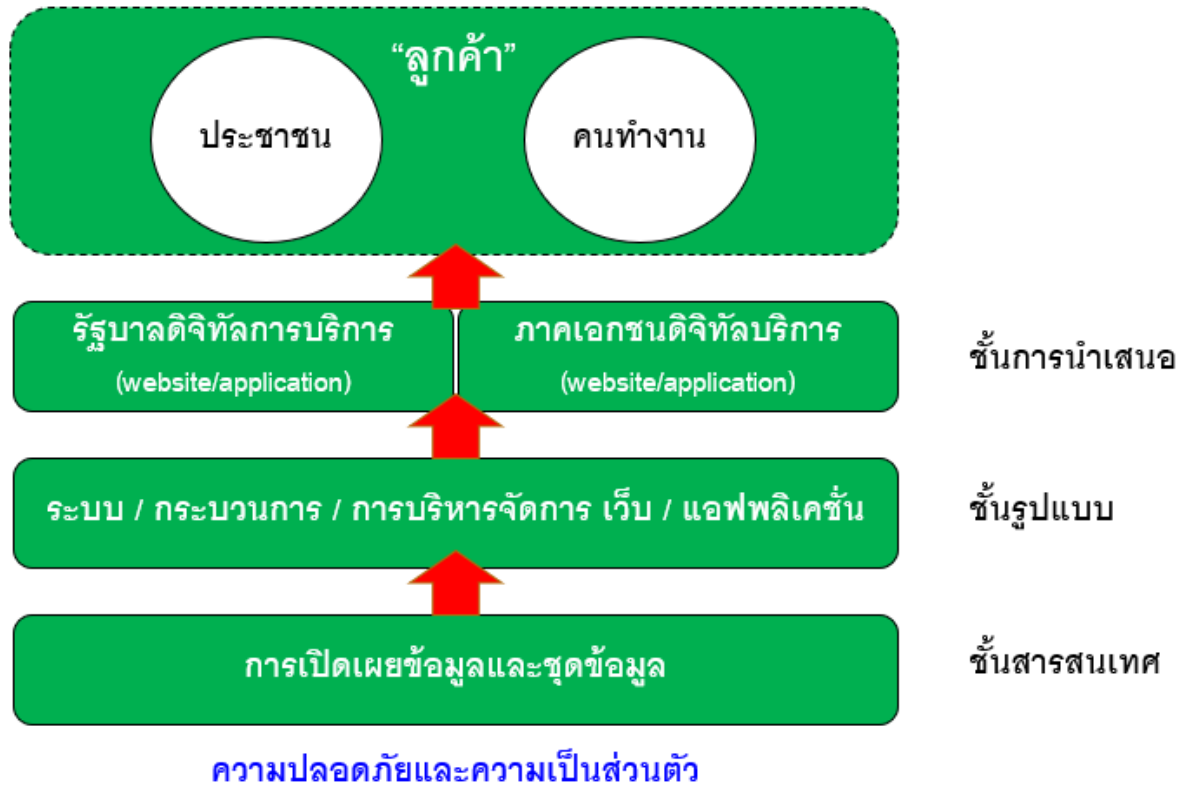
เป็นขั้นของการเกิดรัฐบาลดิจิทัลที่มีรูปแบบการบริการและการดำเนินการของของภาครัฐในรูปแบบใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ในขั้นตอนนี้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ในขั้นตอนนี้การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญของรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งจะต้องอาศัยการบูรณาการข้ามหน่วยงานในการใช้เทคโนโลยีหรือโครงสร้างพื้นฐานกลางร่วมกัน

5) ระดับ 5: Smart Government

เป็นขั้นสุดท้ายของรัฐบาลดิจิทัลที่จะมุ่งไปสู่รัฐบาลอัจฉริยะโดยการขับเคลื่อนผ่านเทคโนโลยีอัจฉริยะมาปรับใช้กับการดำเนินงานและการให้บริการต่างๆของรัฐบาล ในขั้นนี้จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับดิจิทัลบริการของประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา: United State, White House Office (2012) Digital Government: Building a 21st Century to better serve the American People. [online] www.hsdl.org/?view&did=711162.

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดที่เหมาะสมในการพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ที่มา: สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2560) **ร่างแผนพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

SOA – Service Oriented Architecture คือ ซอฟต์แวร์ชนิดหนึ่ง
 CIO – Chief Information Officer คือ ผู้บริหารด้านสารสนเทศ
 CTO – Chief Technology Officer คือ ผู้บริหารด้านเทคโนโลยี
 CDO – Chief Data Officer คือ บริหารด้านข้อมูล

	E-Government		Open Government	Data - Centric Government	Full Digital Government	Smart Government
ระดับความสมบูรณ์	เริ่มต้น	พัฒนา	เป็นไปตามที่กำหนด	สามารถจัดการได้	เพิ่มประสิทธิภาพ	
จุดเน้นคุณค่า	การปฏิบัติตาม, ประสิทธิภาพ	ความโปร่งใส, การเปิดเผยข้อมูล	คุณค่าส่วนประกอบ	ปฏิรูป	ยั่งยืน	
กลยุทธ์ช่องทาง	บางส่วน	กำหนดรูปแบบ	ช่องทางที่ไม่ใช้รัฐบาล	หลายช่องทาง	ระบบอัตโนมัติจะแทนที่บางส่วน	
ผู้นำ	CIO / CTO	CDO	Departments	CIO & Departments	(new) CIO	
จุดเน้นเทคโนโลยี	SOA	เปิดเผยข้อมูล, เปิดบริการ	เปิดเผยบางข้อมูล	ทุกสิ่งคือข้อมูล	เทคโนโลยีอัจฉริยะ	
กลยุทธ์การจัดการ	ผสมผสาน	ทบทวน, โนรายการ	หลายแหล่ง	หุ้นส่วน	ภายนอก	
ตัวชี้วัดสำคัญ	%ของการบริการออนไลน์	%ของการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนของข้อมูลในการบริการ	%ของข้อมูลจากทุกสิ่ง	%การลดลงของการบริการ	

1.3 ความเป็นมาของรัฐบาลดิจิทัลในประเทศไทย (Digital Government Background In Thailand)

ประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐตั้งแต่ปี พ.ศ. 2401 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า ถ้าประชาชนไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐ กลายเป็นช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีแอบอ้าง หลอกหลวง และกดขี่ข่มเหงประชาชน ทำให้ประชาชนเดือดร้อนเสื่อมเสียพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ได้ จึงทรงริเริ่มการออกหนังสือชื่อ ราชกิจจานุเบกษา อย่างต่อเนื่อง เพื่อแจกข่าวสารเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ พระบรมราชโองการ กฎหมาย คำสั่งต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ

จากนั้นก็มีการพัฒนาการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเรื่อยมาจนกระทั่งปี 2540 ได้มีประกาศพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องดูแล ให้คำแนะนำแก่ หน่วยงานของรัฐ พิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชน กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่บัญญัติไว้ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับการพัสดุ การบริหารงานบุคคล การให้บริการ ประชาชน การบริหารงบประมาณแผ่นดิน การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ

การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อปี 2558 โดยจัดตั้งเว็บไซต์ Data.go.th เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลเปิดจากภาครัฐ อันเป็นจุดเริ่มต้นของรัฐบาลดิจิทัลส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น (ศักดิ์ เสกขุนทด: 2518) และได้ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลในคราวประชุมคณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2559 ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุม โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand คือการที่ประเทศสามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทูมมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของประเทศ (สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร: 2559)

ลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นรัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย 3 หลักการสำคัญ ได้แก่

- 1) การเชื่อมหลอมรวมการทำงานระหว่างองค์กรที่ซับซ้อน
(Reintegration)
- 2) มีการมองโจทย์หรือเป้าหมายการทำงานแบบองค์รวม หรือมองทั้งระบบไปพร้อมกัน
(Need - Based Holism)
- 3) ทำงานในรูปแบบของดิจิทัล (Digitalization)

การบริหารการเปลี่ยนแปลงภาครัฐไปสู่การเป็นภาครัฐดิจิทัล

การบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กรภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีกฎหมายรองรับแนวคิดการบริหารจัดการแนวใหม่ และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนสรุปได้ ดังนี้

1. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**

บัญญัติไว้ ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา: 2560)

(1) หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 59

รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

(2) หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 69

รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคม และเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

(3) หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

มาตรา 258

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(1) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(2) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็น ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

2. ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561- 2580) ถูกจัดทำขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มี 2 ยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ได้แก่ (ราชกิจจานุเบกษา: 2561)

1) ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2: การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

มีเป้าหมายการพัฒนา ที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

- (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ ในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่
- (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต
- (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับ อนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน ในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

- 2) ยุทธศาสตร์ชาติที่ 6: การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ โปร่งใส

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Economic and Social Development Plan)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และมี 2 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: 2560)

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ 1.1 เพื่อให้ภาครัฐมีขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการที่ดี และได้มาตรฐานสากล
- 2) ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดยกำหนดให้วัตถุประสงค์ 13. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขยายการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างทั่วถึง ทั้งประเทศ ในราคาที่เหมาะสมเป็นธรรม และส่งเสริมธุรกิจดิจิทัลใหม่ และนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาระบบ ความปลอดภัยทางไซเบอร์ให้มีความมั่นคง และคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลให้แก่ผู้ใช้บริการ

4. แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (National Plans for Digital Economy)

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้กำหนดวิสัยทัศน์รัฐบาลดิจิทัลว่า “ยกระดับภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน มีการทำงานแบบอัจฉริยะ ให้บริการโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง” โดยมีเป้าประสงค์สำคัญ 4 ประการ คือ (กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนประชาสัมพันธ์: 2559)

- 1) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเชิงการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิตและบริการ
- 2) เพื่อสร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียมด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
- 3) เพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล
- 4) เพื่อปฏิรูปกระบวนการทำงานและการให้บริการภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้การปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

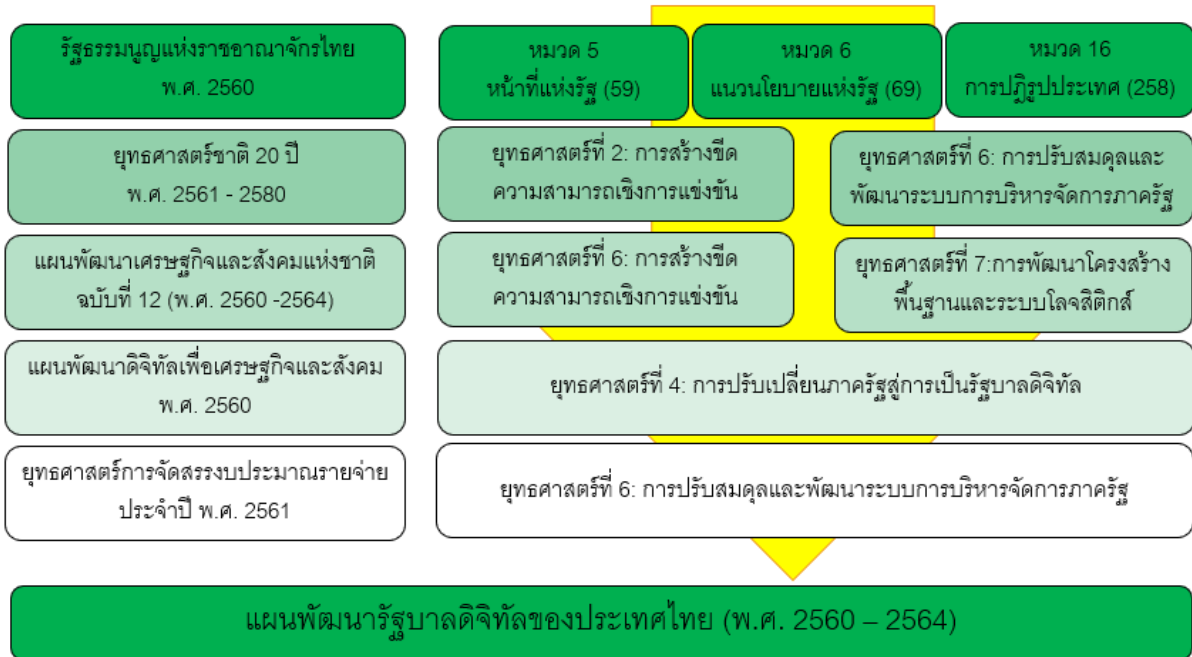
เพื่อให้ไทยสามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้กำหนด 6 ยุทธศาสตร์หลักเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ ประกอบด้วย

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (Hard Infrastructure) เพื่อการเข้าถึง (accessible) พร้อมใช้ (available) และสามารถจ่ายได้ (affordable)
- 2) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Economy Acceleration) โดยการขับเคลื่อน New S -Cure เพิ่มศักยภาพ และการสร้างธุรกิจเพิ่มมูลค่า
- 3) การสร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยี (Digital Society) โดยการสร้างการมีส่วนร่วม และการใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- 4) ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เพื่อความโปร่งใส อำนวยความสะดวก รวดเร็ว และเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน
- 5) พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Workplace) โดยการสร้างคน สร้างงาน และการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน
- 6) สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Soft Infrastructure) โดยกฎระเบียบที่ทันสมัย เชื่อมั่นในการลงทุน และมีความมั่นคงปลอดภัย

การบริหารการเปลี่ยนแปลงภาครัฐไปสู่การเป็นภาครัฐดิจิทัล

แผนภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ของกฎหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนที่เกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล

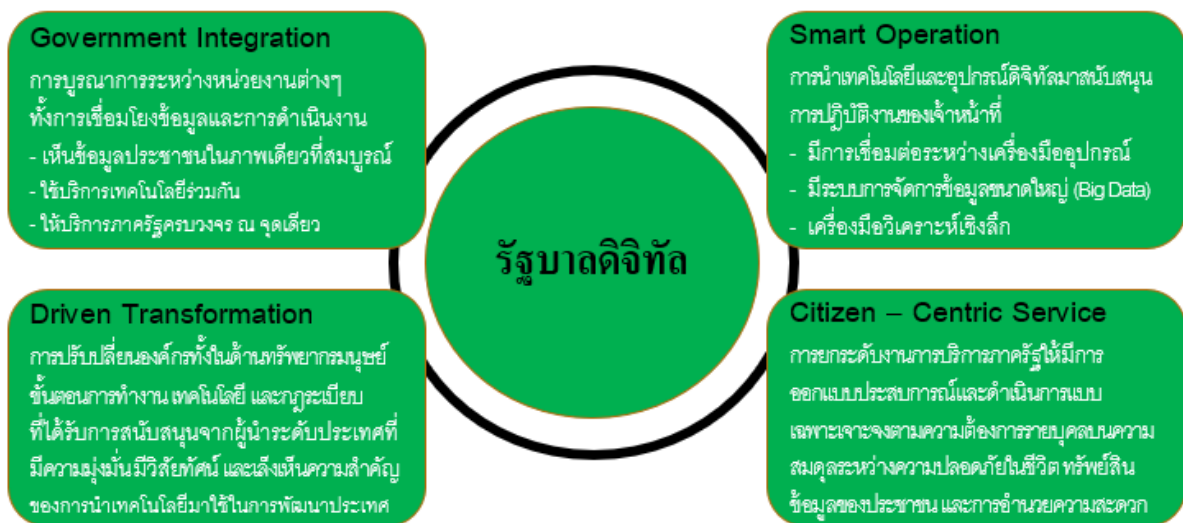
ที่มา: ดัดแปลงจาก ศักดิ์ เสกขุนทด (2560) การพัฒนาภาครัฐดิจิทัลเพื่ออนาคตประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2560 ของ คสช.: ชั้นเคลื่อนแผนฯ12 สู่ออนาคตประเทศไทย. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี

แผนภาพที่ 4 วิสัยทัศน์รัฐบาลดิจิทัล

ที่มา: สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2560) ร่างแผนพัฒนา
รัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐบาล
อิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

“ยกระดับภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน มีการทำงานแบบอัจฉริยะ
ให้บริการโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง”

แผนภาพที่ 5 ความสอดคล้องของลักษณะสำคัญของรัฐบาลดิจิทัลกับวิสัยทัศน์การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
ที่มา: นายมนตรี บุญพาณิชย์ (2560) การพัฒนาภาครัฐดิจิทัลเพื่ออนาคตประเทศไทย. เอกสาร
ประกอบการประชุมประจำปี 2560 ของ คสช.: ขับเคลื่อนแผนฯ12 สู่อุตสาหกรรมไทย. ณ ศูนย์แสดง
สินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี

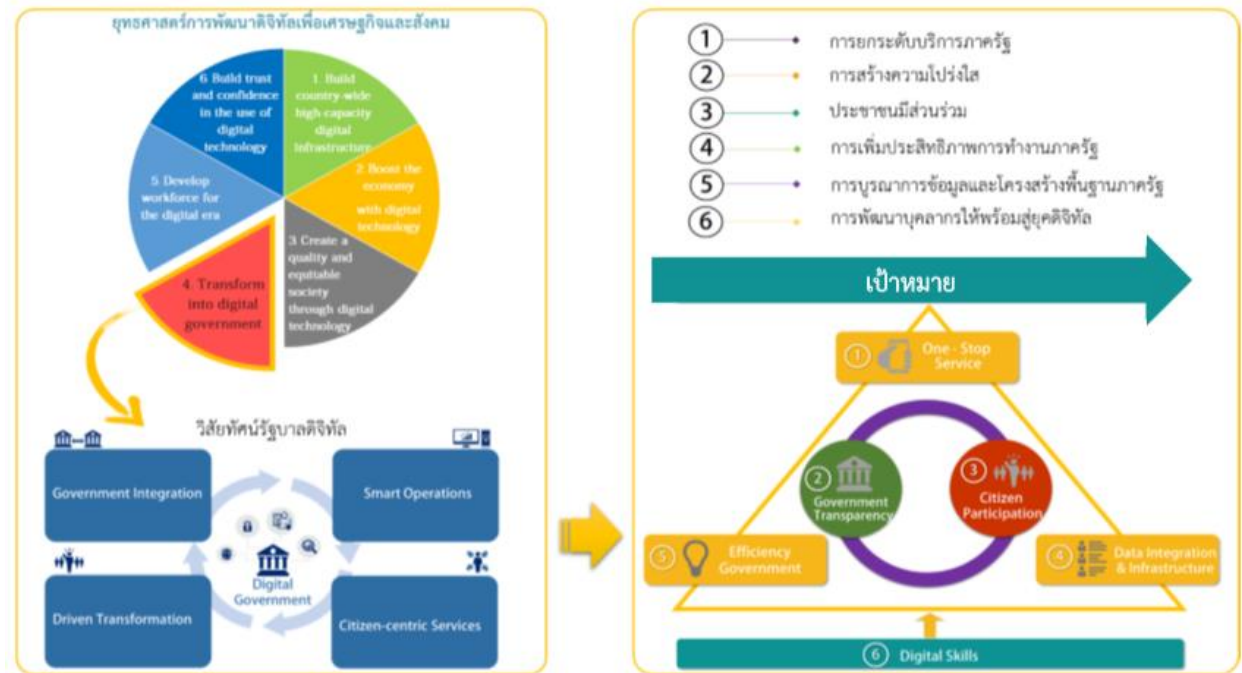

แผนภาพที่ 6 ยุทธศาสตร์หลัก 6 ประการในแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ที่มา: ไอรดา เหลืองวิไล (2560) การพัฒนาภาครัฐดิจิทัลเพื่ออนาคตประเทศไทย. เอกสาร
ประกอบการประชุมประจำปี 2560 ของ คสช.: ขับเคลื่อนแผนฯ12 สู่อุตสาหกรรมไทย. ณ ศูนย์แสดง
สินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี

แผนภาพที่ 7 แนวคิดการเปลี่ยนผ่านภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ที่มา: ไอรดา เหลืองวิไล (2560) การพัฒนาภาครัฐดิจิทัลเพื่ออนาคตประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2560 ของ คสช.: ชั้นเคลื่อนแผนฯ12 สู่อนาคตประเทศไทย. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี

แผนภาพที่ 8 แสดงความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง

ที่มา: สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2560) ร่างแผนพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

